

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת קדושים

אור

קדושת האדם וביתו

פרשת קדושים ויקרא פרק יט (א) וַיְדַבֵּר יְקֹנָן אֱלִימִשֶׁה לְאַמְרָא: (ב) דַּבֵּר אֶל־כָּל־עַדְת פְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תְּהִיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְקֹנָן אֱלֹהֵיכֶם:

שאלות:

א יש לשאול ולתמוה כיצד הקב"ה מבקש מאיתנו להיות קדושים ופרושים מטעם שהוא קדוש, הרי כידוע אין הקב"ה בא בטרוניא על בריותיו כי אדם הוא ולא מלאך, ובמה איפה שייך לדרוש ולומר לבן אנוש הגשמי אשר נקרץ עפר מהאדמה שהוא החומר המגושם ביותר מארבע יסודות העולם ולהפוך עצמו כמלאך ויותר מכך? **ב** ועוד יותר קשה הרי פרשה זו נאמרה בהקהל וכל הציווי דבר אל "כל עדת בני ישראל" הוי אומר שציווי זה להיות קדושים לא נאמר דווקא לצדיקים והפרושים אלא לכל אדם מבני ישראל אפילו הפשוט ביותר והרחוק מתורה וכיצד אפשר לבקש מהם קדושים תהיו? **ג** עוד יש לשאול כאשר נתבונן בהמשך כל הפרשה עוסקת בציווי של בן אדם להכירו ובינו למקום וכלל לא פירטה התורה על פרישות והתבדלות בכדי להיות קדוש, מאחר ולכאורה בכך עוסקת הפרשה, ואף על שם כך נקראת בשם קדושים בהיות ועוסקת בהתקדשות?

תפיסת העולם:

כאשר נתבונן בתפיסת העולם שקדושה המשמעות שלה פרישות מחיי העולם והתנזרות מהנאות העולם וסינוף ועינוי הגוף ובוה הוא מתקדש אחרת אינו יכול להיות קדוש, ולכן קדושה אינה אלא נחלת יהידי סגולה בלבד מעין רבי שמעון בר יהואי שהתחבא במערה שלוש עשרה שנים וכעין רבי צדוק שהתענה ארבעים שנה וכדומא, אבל לשאר העם אינו שייך מושג של קדושה, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו שהקדושה המתבקשת מכל אדם היא כאשר האדם מקדש את הגשמיים וזה תפקידו של האדם והדבר שייך ושווה לכל נפש כאשר נבאר.

הקדושה התבדלות מדרכי האומות:

כתבו חז"ל במדרש הגדול ויקרא (פרשת קדושים) פרק יט פסוק ב קדשים תהיו. פרושים היו. ובביאור פרושים תהיו נחלקו הראשונים רש"י מפרש מהערייות הרמב"ן מפרש מהמותרות, אולם מלבד זאת ביארו חז"ל **במדרש אנדה (בזכר) ויקרא (פרשת קדושים) פרק יט פסוק ג** קדשים חסר וי"ו, ללמדך שאם ילך אדם בדרכי בוראו קדוש יאמר לו. והוסיפו על כך **במסכת יבמות דף כ ע"א** אמר אב"י כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש. ביאור הדברים שכוונת התורה קדושים תהיו לא על סגפנות עינוי וצער הגוף אלא עשיית רצון השם בקיום התורה והמצוות זו הקדושה והפרישות מדרכי אומות העולם, מעין הנאמר בתפילה ברוך אלקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת. הבדלה זו היא נקראת בשם קדושה, מעין אדם שמקדיש איזה חפץ הרי מבדילו משימוש שאר אדם, וכן אדם מקדש אשה מבדילה משאר בני אדם, כך הדבר רצון השם שנהיה מובדלים משאר אומות העולם בכל דרכנו ומעשנו לעשות רצונו יתברך, ולזאת במצוות רבות תיקנו חכמים לשון הברכה אשר קדשנו במצוותיו על נטילת ידיים עטיפת המלית הנחת התפילין ישיבה בסוכה ותקיעה בשופר ונר הנוכה וקריאת המגילה ועוד רבים ללמדנו שהקדושה עצם קיום רצון השם בזה הוא מקדש ומבדיל עצמו מאומות העולם. **ואכן כתוב מפורש בתורה במדבר (פרשת שלח) פרק טו פסוק מ** לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעִשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי וְהִייתֶם קְדוּשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם: מכואר שקדושה שייכת בכל מצוות התורה. ולזאת מצוה זו נאמרה בהקהל ולכל עדת ישראל גם לפשוט שבבני ישראל, ולזאת בפרשתנו הנקראת בשם קדושים אשר כוללת מצוות רבות בין אדם לחברו ולמקום על הכל שייך קדושים תהיו.

דברי החפץ חיים כיצד התורה מבקשת קדושה מאדם שיש בו מינות ועבודה זרה:

ובדרך זו שואל רבינו בעל החפץ חיים **זצוק"ל** התורה מצווה לאדם ולא תתורו אחרי לבבכם ומיד לאחר מכן והייתם קדושים, והלא מרחק רב הוא בין אדם התר אחר לבבו שהיא מינות ועבודה זרה לבין הצו להיות קדושים וכי כיצד אפשר לדרוש מאדם שהוא בדרגה נמוכה כזאת עד שמצווים עליו לכל ילך אחר לבבו במינות ועבודה זרה שיהא קדוש? אלא לימדה אותנו התורה שהתביעה להתקדש בכל יכולתו מופנית גם לאותו אדם שיש להזהירו על דברי מינות שיש באפשרותו והוא מחויב להתעלות עד כדי כך שיהא ראוי להקרא בשם קדוש וזהו ולא תתורו אחרי לבבכם וסמך ליה והייתם קדושים, להודיעך שאפילו האפיקורס שמוזהר שלא ללכת אחרי נטיותיו המזיקות מוזהר באותה נשימה שיהיה קדוש והייתם קדושים לאלקיכם, הרי שפרשה זו דקדושה מקפת וכוללת את כל עם ישראל בלי יוצא מן הכלל, והאמת שהדברים מבוארים בדברי חז"ל **דז"ל התנ"כ"א סדר אליהו רבה פרק ט"ו** אמרו לא לכהנים בלבד ניתנה קדושה אלא לכהנים ללוויים ולישראל כולן שנאמר וידבר ה' וגו' דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אלהם קדשים תהיו ע"כ.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

קדושה היא לעשות כל צרכיו כרצון השם:

אחר הדברים האלה הנה ראיתי דבר נפלא בספר פרשה ופישרה של הרב גרילק שליט"א והנני כותב תוכן המסר בשינוי ותוספת מרובה, שאמנם במוסכמות החברה מקובל אכן שהקדוש הוא המתבדל ומופרש מכל חיי הגוף ומהאנושות בשם קדוש יכונה וככל שיתבדל יותר ויסגף את עצמו ויענה את גופו כן קדושתו תגדל בעיני הבריות להבנתם ולכן זו נחלת הצדיקים והפרושים ולא כל אדם יכול להגיע לפסגה זו, אולם התורה מלמדת אותנו שאין זו דעת תורה ולא רצון השם יתברך מכל אדם כי התורה לא ניתנה למלאכים והרבה עשו כרבי שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם, אלא כוונת התורה על כל אדם מישראל באשר הוא לנהוג בהם מנהג דרך ארץ ברוח התורה ולא לענות עצמו, כמו שאמרו חז"ל **במסכת תענית דף יא ע"א** אמר שמואל כל היושב בתענית נקרא חוטא. סבר כי האי תנא, דתניא רבי אלעזר הקפר ברבי אומר מה תלמוד לומר וכפר עליו מאשר הטא על הנפש, וכי באיזה נפש הטא זה? אלא שציער עצמו מן היין, והלא דברים קל והומר ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה. וכמבואר **במסכת נדרים דף ט ע"ב** על שמעון הצדיק שאמר מימיו לא אכל קרבן נזיר אלא במקרה מיוחד שעשה כן מפני שיצרו תקפו מפני יופיו עיי"ש, ועוד אמרו **בירושלמי מסכת קדושין פ"ד הי"ב** עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל מה שראו עיניו ולא אכל ממנו, **וכבר כתב רמב"ם הלכות דעות פרק ג הלכה א** שמא יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם, אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון, עד שלא יאכל בשר, ולא ישתה יין, ולא ישא אשה, ולא ישב בדירה נאה, ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה, וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים, גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה, המהלך בדרך זו נקרא חוטא, שהרי הוא אומר בנזיר וכפר עליו מאשר הטא על הנפש, אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פירש אלא מן היין צריך כפרה המונע עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה, לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד, ולא יהא אומר עצמו בנדרים ובשבועות על דברים המותרים, כך אמרו חכמים לא דיך מה שאסרה תורה אלא שאתה אומר עליך דברים אחרים, וככלל הזה אלו שמתענין תמיד אינן בדרך טובה, ואסרו חכמים שיהא אדם מסגף עצמו בתענית, ועל כל הדברים האלו וכיוצא בהן צוה שלמה ואמר אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם ע"ל. והראיה לכך שאם זה היה רצון השי"ת הרי הקב"ה יכל לברוא את גוף האדם כמלאך שלא יודק לא למאכל ולא למלבוש ולא לשינה מעין אשר חיו בני ישראל במדבר שאכלו את המן לחם מהשמים אשר לא עמלו עליו ואין נצרכים להפרשת פסולת מגופם ואף כתוב שמלתך לא בלת מעליך וכו', אם כן מדוע הקב"ה ברא את האדם בחכמה ומאידך הצריכו לאכול ולשתות ואף לישון דבר המבלה את רוב שנותיו של האדם עלי אדמות כמבואר **במסכת שבת דף פט** שבוה לימוד יצחק אבינו סנגוריה על ישראל, בהכרח שרצון הקב"ה ותכלית האדם להחיות ולקיים גופו עם כל צרכיו, אלא שמחובתו לקדש עצמו ולבקר את מעשיו שהכל יעשה כרצון השם יתברך **וכמו שהמשיך שם לבאר הרמב"ם ג. וכתב מרן הכסף משנה הלכות דעות פרק ג הלכה ב** צריך האדם שיכוין לבו ומעשיו כולם לידע את השם וכו' עד סוף הפרק. כלל כל זה באבות דרבי נתן ואומר שם **שכל העושה כן נקרא קדוש:**

הרגישות כלפי הזולת היא קדושה:

הראת לדעת כי כוונת השם יתברך להיות קדוש כביאור הרמב"ם לחיות עם הגוף וצרכיו בקדושה ולא לכרוח מהמציאות האנושית כי זה תפקידנו וזו חובתנו לאכול כפי צרכי הגוף בכדי לעשות רצון השם וכן לישון ולהתחתן ולהקים משפחה ולעסוק לפרנסתו וכל הנצרך לאדם בכדי שיוכל לעשות רצון השם, ואף גם זאת אין הדברים אמורים רק כלפי אכילתו ושינתו אלא כלפי כל מעשיו של האדם בביתו ובחברתו שינהג באצילות המידות מתוך רגישות לזולת וזו ההתקדשות שהתורה מבקשת מכל איש ישראל. ולזאת התורה מפרטת דוגמאות רבות עד כמה חובת האדם לחשוב על מעשיו שיהיו על פי דרכה של התורה הקדושה.

מעשה שהיה עם הנדיב רבי שמעון רוטשילד:

ראיתי בספר סיפורו של יום מעשה שהיה עם הנדיב רבי שמעון רוטשילד שהגיע לארמונו אורח הצדיק רבי שלמה מבובוב נכדו של הגר"ח מצנזר וצ"ל כמובן שמה לקראתו וקיבלו במאור פנים ולרוב התפעלותו על ביקורו הראה לו רוטשילד את כל ארמונו המפואר ומרוהט בטוב טעם ודעת, והנה אחד הדברים המיוחדים שהראה לו רוטשילד והתפאר בו הוא שיש לו דירה מיוחדת לפסח אשר מרוהטת בצורה הטובה ביותר עם כל הכלים הנצרכים ומשתמש בה רק לחג הפסח, אולם רבי שלמה לא הביע שום התפעלות מהרעיון למרות כל ההתלהבות של רוטשילד מהדבר, מאחר והרגיש בכך פנה רוטשילד לרבי שלמה הרי כל אדם מישראל שיוכל לזכות לדבר כזה היה צריך להיות מאושר מרוב שמחה שאת הבית של החמץ מוכרים לגוי ואילו בפסח משתמש בבית של פסח ללא שום חשש ממישהו של חמץ ומדוע אינך מתפעל מהדבר? השיבו רבי שלמה הנך יודע שסבי הגר"ח מצנזר היה מהדר בכל מצוה ולא היה מוותר על שום הידור למרות העוני שהיה בביתו, ואם כן אילו היה הידור

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

בזה שיהיה דירה נפרדת לפסח סבי לא היה מוותר על כזה הידור בעד כל הון, ואכן למה אין הידור בדבר בהיות והחמץ הוא רמוז ליצר הרע ואילו המצה ליצר הטוב ורצון התורה ובקשתה מכל אדם לבער את החמץ מהחורים והמקדים ואת היצר הרע מכל מקום שהוא נמצא ולחזור בתשובה, ורק לאחר מכן יוכל לאכול את המצה ולגבור בקרבו היצר הטוב, אך כאשר יהיה דירה מיוחדת לפסח הרי אין כלל חיפוש וביעור החמץ ואינו נזקק לטרוח ולעמול לבער את החמץ, וממילא גם יצרו של האדם תקוע בקרבו מבלי ביעורו, ולכן התורה מצווה אותנו לא לברוח מהחמץ אלא להיות עם החמץ ולהפשו בחורים והמקדים. כי זו דרכה של תורה להתמודד עם המציאות ולא לברוח מהמציאות, כמובן שרוטשילד התפעל מדבריו מאוד.

הגדולה להיות ביהודי:

וראיתי בשם הרב ש"ך זצ"ל שאמר על הפסוק אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, שאמנם חז"ל למדו מכאן שפיקוח נפש דוחה הכל, אך ניתן ללמוד גם שכוונת התורה שרצון השם שהאדם יקיים המצוות כחיו ולא רק כמסירות נפשו למיתה, כפי שרמזו בדברי בלעם הרשע שאמר תמות נפשי מות ישרים, כוונתו שרצה למות כמו עם ישראל אבל לא להיות כיהודי, אלא חובתו של האדם שיהיה על קדושת השם פירושו שלמרות כל הניסיונות שיהיו לאדם יקיים התורה והמצוות וזו הכוונה וחי בהן ולא שימות בהם, כי למות על קידוש השם זה פעולה אחת אבל להיות על קידוש השם זו פעולה התחדשת בכל יום ויום ורגע רגע.

נטילת ידיים לתינוק:

ונביא כמה דוגמאות כיצד ראוי לכל אדם ובית יהודי להרגיל עצמו ולחיות בקדושה, כתב הבן איש חי שנה ראשונה פרשת תולדות סעיק"י. יזהר כל אדם לצוות את אשתו שתעשה כל יום נטילת ידיים לילדים הקטנים, אפילו שהם יונקי שדים, וכו' וגם מנהג זה הוא סגולה טובה לקטנים כדי שיגדלו בטהרה ויהיו גדולי הקדש כנ"ל בחס"ל 2:.

רבי יהושע אשרי יולדתו:

דוגמה נוספת לגדל בקדושה אשר אמר רבן יוחנן בן זכאי על רבי יהושע אשרי יולדתו וכתב לבאר במגן אבות לרשב"ץ 3. מסכת אבות פרק ב משנה ח פרש"י בשם הירושלמי סנהדרין פ"ז ה"ב שכל אותם ימים שעוברת אמו ממנו היתה מחזרת בכל יום על ארבעה ועשרים בתי מדרשות שהיו בעירה ואומרת להם, בבקשה מכם בקשו רחמים על העובר הזה שיהיה חכם, ועוד הוסיף בשם הירושלמי, יבמות פ"א הל"ב שאמר רבי דוסא בן הורכינס לחכמי ישראל עליו, שמיום שנולד לא הוציאה העריסה שהיה בה, מבית המדרש, כדי שלא יכנסו באזניו אלא דברי תורה. הראת לדעת 4. שהשכח לאמו שכבר מעיבורו דאגה לברכות רבות וגם מקטנותו שמרה על אזוניו לשמוע דברי תורה בכדי להשפיע עליו מקדושת התורה ודבר זה זיכה אותו לחכמת התורה יותר מחבריו. כך מה שהיום מגלים במחקרים של הפסיכולוגיה עד כמה התינוק מיום לידתו מושפע מהסביבה וכל הנעשה בסביבתו גורם לגרוי החושים והדברים באים לידי ביטוי בגדילתו, כבר חז"ל מקדמת דנא לימדונו שהגם שהתינוק אינו מבין ולא מגיב למה ששומע או רואה אך ההשפעה היא מאוד גדולה, ולפי המחקרים התקופה הראשונה היא בעלת השפעה הכי גדולה על האדם, ולזאת אשרי יולדתו שהחכימה לעשות כן לכנה דבר שלא עשו אחרים ובכך זכה לחכמה יתירה. וכן ראיתי בדרך זו כתב מרן הבן איש חי בספר בניחו בן יהודיע בהגיגה דף ג 5. שם נשים באות לשמוע טף למה באים. שהקשה מדוע לא שאלה הגמרא גם על נשים שלא מבינות למה באו? ומתריך כיון שהשמיעה משפיעה גם כשלא מבינים.

בית שלא נשמעין בו קול תורה:

עוד כתב הבן איש חי על קדושת הבית בבניחו בן יהודיע 6. לבאר הגמרא בעירובין דף יח ע"ב שם כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה אינו נחרב. נראה לי בס"ד וכו' ולכן אם האדם עוסק בתורה בלילה בביתו ששם אשתו, דאף על פי שהיא אינה לומדת היא שומעת, ואפילו אם היא ישנה וגם אינה מבינה, נשמעת שומעת דברי תורה וקולמת אותם, נמצא גם אדם שאינו מבין או אם הוא ישן מרזיח מדברי תורה שלומדים סמוך לו, דאף על גב דאינה לא חזי מזליה חזי.

איסור השמעת שירי עגבים לתינוק:

ומטעם הנ"ל כתב החפ"ץ חיים בשער הציון סימן תקס ס"ק כה ומיהו כבר הזכיר השל"ה ושאר ספרי מוסר שלא לזמר שירי עגבים לתינוק, שזה מוליד לתינוק טבע רע, ובלאו הכי נמי איכא איסורא בשירי עגבים ודברי נבלות, דקא מגרי יצר הרע בנפשיה, ושומר נפשו ירחק מזה ויזהיר לבני ביתו על זה [מאמר מרדכי]:

כי מציון תצא תורה:

ומעין זה מבואר במסכת בבא בתרא דף כא ע"א בתחילה התקינו שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים, מאי דרוש? כי מציון תצא תורה. וכתבו בעלי התוספות 7. לבאר במסכת בבא בתרא דף כא ע"א כי מציון תצא תורה לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה היה מבוזבז לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה. והיות והז"ל לימדו אותנו שהאדם מושפע מסביבתו וממראות עיניו, היא רבה, ולכן אמרו (מגילה כה ע"א) אסור לאדם להסתכל בפני אדם רשע, כי הוא משפיע עליו לרעה.

בית: רח' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רח' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

קורות ביתי לא ראו שערות ראשי:

עוד דוגמה לקדושת האשה אמרו חכמנו **במסכת יומא דף מז ע"א** תנו רבנן שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה. אמרו לה חכמים מה עשית שזכית לכך? אמרה להם מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שיערי. והוסיף בירושלמי במסכת יומא פרק א הלכה א אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרת חלוקי מימי. וכתב לבאר בעלי תמר **מסכת יומא פרק א הלכה א** ואמרת חלוקי מימי. נ"ל משום שדרכם היתה ללכת יחף וסנדלים ברגליהם וביחוד בבית א"כ אם ראו קורות ביתה אמרת חלוקה ראו חלקי רגל מגולים, וקמחית היו בגדיה משולשלים לארץ ולא יכלו קורות ביתה לראות את חלקי רגליה מגולים. ועיין כה"ג בסוכה פ"ה ה"ד בענין צניעות שאול וביתו, אמרו עליו על בית שאול שלא נראה מהם לא עקב ואגודל מימיהם.

הצדיק משפיע גם על בהמתו והפציו לטובה:

בבב האדם להשפיע על קדושת הפציו הגשמיים לטובה, כתוב בבראשית פרק כד (לא) ויאמר בוא פרוץ יקוק למה תעמוד פחויץ ואנכי פניתי הפית ומקום לגמלים: והקשה באבות דרבי נתן פ"ח מ"ח מקשה מה משמיענו הפסוק פניתי הבית "ומקום לגמלים" לכאורה זה מובן מאליו שפינה הבית גם בשבילו וגם לכל צרכיו? אלא מתרץ כשם שצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן היו חסידות אמרו גמליו של אברהם איבנו לא נכנסו לבית שיש בו עבודת כוכבים שנא' "ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים" ומה תלמוד לומר "ומקום לגמלים" מלמד שלא נכנסו לבית לבן הארמי עד שפנו כל העבודת כוכבים מפניהם. **וכן מבואר במסכת חולין דף ז ע"א** [חמורו של רבי פנחס בן יאיר] אקלע לה הוא אושפיזא, רמו ליה שיערי להמריה לא אכל, חבטינהו לא אכל, נקרינהו לא אכל, אמר להו: דלמא לא מעשרין? עשרינהו ואכל, אמר: ענייה זו הולכת לעשות רצון קונה ואתם מאכילין אותה טבליים. **עוד מבואר במסכת תענית דף כד ע"א** על חמורו של רבי חנינא בן דוסא, הויא ליה ההוא חמרא, כדהו אנרי לה כל יומא, לאורתא הו משדרי לה אגרה אגבה ואתיא לבי מרה. ואי טפו לה או בצרי לה – לא אתיא. יומא חד אינשו זוגא דסנדלי עלה, ולא אזלה עד דשקלונה מינה, והדר אזלה. **עוד מסופר מעשה בחמורו של רבי חנינא בן דוסא שגנבוהו לסמים וחבשו את החמור בחצר והניחו לו תבן ושעורים ומים ולא היה אוכל ושותה אמרו למה אנו מניחין אותו שימות ויבאיש לנו את החצר עמדו ופתחו לו את הדלת והוציאוהו והיתה מושכת והולכת עד שהגיעה אצל ר' חנינא בן דוסא כיון שהגיעה אצלו שמע בנו קולה א"ל אבא דומה קולה לקול בהמתנו א"ל בני פתח לה את הדלת שכבר מתה ברעב עמד ופתח לה הדלת והניח לה תבן ושעורים ומים והיתה אוכלת ושותה לפיכך אמרו כשם שהצדיקים הראשונים היו חסידים כך בהמתן חסידות כמותן עכ"ד.**

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד על חובת האדם לקדש עצמו ומעשיו וביתו בזה שעושה רצון השם בקיום התורה והמצוות האדם נקרא קדוש, וככל שהאדם מקיף אורה חייו בזה הרי הוא מקדש את ביתו ובני ביתו וזוכה לדור ישרים מבורך כמו שקמחית זכתה וכמו רבי יהושע שזכה לגדולה בזכות הנהגת אמו ואמרו חז"ל **במסכת יומא דף לט ע"א** תנו רבנן: והתקדשתם והייתם קדשים – אדם מקדש עצמו מעט – מקדשין אותו הרבה, מלמטה – מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה – מקדשין אותו לעולם הבא.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מקורות:

- הרמב"ם הלכות דעות פרק ג הלכה ב** צריך האדם שיכוון לבו וכל מעשיו כולם לידע את השם ברוך הוא בלבד, ויהיה שבתו וקומו ודבורו הכל לעומת זה הדבר, כיצד כשישא ויתן או יעשה מלאכה ליטול שכו, לא יהיה בלבו לקבוץ ממון בלבד אלא יעשה דברים האלו כדי שימצא דברים שהגוף צריך להם מאכילה ושתייה וישיבת בית ונשיאת אשה, וכן כשיאכל וישתה ויבעול לא ישים בלבו לעשות דברים האלו כדי ליהנות בלבד עד שנמצא שאינו אוכל ושותה אלא המתוק לחיך ויבעול כדי ליהנות, אלא ישים על לבו שיאכל וישתה כדי להברות גופו ואיבריו בלבד, לפיכך לא יאכל כל שהחיד מתאוה ככלב וחמור אלא יאכל דברים המועילים לגוף אם מרים אם מתוקים, ולא יאכל דברים הרעים לגוף אף על פי שהן מתוקים לחיך, וכי' עכ"ל.
- כתב הבה"ש חי שנה ראשונה פרשת תולדות סעיף י**. יזהר כל אדם לצוות את אשתו שתעשה כל יום נטילת ידים לילדים הקטנים, אפילו שהם יונקי שדים, מפני שלפעמים פושטים ידם ונוגעים במאכלים ויטמאום שתשרה סטי"א על המאכל ההוא, וגם מנהג זה הוא סגולה טובה לקטנים כדי שיגדלו בטהרה ויהיו גדולי הקדש כנ"ז בחס"ל: ובפרשת שמיני כתב בהקדמה. והנה מכלל מצות חז"ל היא מצות נטילת ידים, ומשום דהיא מדרבנן, נעשה לה חיזוק יותר, דהמזלזל בנטילת ידים חייב מיתה בידי שמים, צא ולמד מעובדא דרבי עקיבא בעירובין דף כא, כשהיה חבוש בבית האסורין ולא טעם כלום עד שהביא לו מים ונטל ידיו, וכששמעו חכמים בדבר, אמרו מה בזקנותו כך, בילדותו על אחת כמה וכמה, ומה בבית האסורין כך, שלא בבית האסורין על אחת כמה וכמה, עיין שם: וכתב בסעיף [ב] חיוב נטילת ידים הוא בין על האנשים בין על הנשים, ובעונות הרבים יש כמה נשים שאוכלות בלא נטילת ידים, ואין מרגישים בחטא, דנעשה להם כהיתר, ויש חושבין כיון דאין יודעים לברך ברכת המזון לכך גם נטילת ידים לא יברכו, וצריך להודיעם דלא תליא הא בהא, וצריך כל אדם להשגיח על בני ביתו בדבר זה, ולהודיעם חומר הדבר, ויזהירם תמיד, וגם יחנך ילדיו הקטנים, אף על פי שלא באו לכלל חיוב, כדי שירגילו בכך מקטנותם, וכתב בספר כ"מ כתב יד, בפעם האחרונה של נטילת ידים בכל יד ויד ימלא חפניו מים, וכמו שאמר רב חסדא, אנא מלאי חפנאי מיא וכו', ויכוין אותה שעה, מים ראשי תיבות מלא ידינו מברכותיך, וגם יכוין מים ראשי תיבות, מעושר מתנות ידוך, עד כאן, ומנהג יפה הוא:
- וכתב לבאר במגן אבות לרשב"ץ מסכת אבות פרק ב משנה ח** ורבינו שלמה ז"ל [ד"ה אש"י] פירשו יפה, וזה לשונו, אשרי יולדתו שהיא גרמה לו שהוא חכם, שכל אותם ימים שעבדה אמו ממנו היתה מחזרת בכל יום על ארבעה ועשרים בתי מדרשות שהיו בעירה ואומרת להם, בבקשה מכם בקשו רחמים על העובר הזה שיהיה חכם, כדאיתא בתלמוד ירושלמי [סנהדרין פ"ז ה"יב כה - ד], עד כאן לשונו ז"ל. וגם, ראיתי אני בירושלמי, בראשון מיבמות [פ"א הל"ב ג - א], שאמר רבי דוסא בן הורכנס לחכמי ישראל עליו, שמיים שנולד לא הוציאה העריסה שהיה בה, מבית המדרש, כדי שלא יכנסו באזניו אלא דברי תורה, וזהו שבח, אשרי יולדתו שגרמה לו יתרון על חביריו שלא שמע לעולם מיום שנולד אלא דברי תורה.
- וכן מצאתי שכוונתי לדברי המשך חכמה דברים (פרשת וילך) פרק לא פסוק יב:**
- בספר בניהו בן יהוידע (בחגיגה דף ג) שם** נשים באות לשמוע טף למה באים. קשה ממה נפשך אם נשים מבינות הדרשה, נמצא הן בכלל האנשים שבאין ללמוד, ואם אינן מבינות א"כ גם על הנשים יש לשאול למה באות, דשמיעה בלי הבנה מה תועלת יש בה? ונראה לי בס"ד דשמיעה לנשים אף על פי שאינן מבינות הדברים יש להן בה תועלת.
- בבניהו בן יהוידע עירובין דף יח ע"ב** שם כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה אינו נחרב. נראה לי בס"ד וכי' ולכן אם האדם עוסק בתורה בלילה בביתו ששם אשתו, דאף על פי שהיא אינה לומדת היא שומעת, ואפילו אם היא ישנה וגם אינה מבינה, נשמתה שומעת דברי תורה וקולטת אותם, וכמ"ש על ריב"ח אשרי יולדתו, שהיא גרמה לו להתחכם בתורה, דאחר שילדה אותו נטלה עריסה שלו והנחתו בבית המדרש, אמרו לה מה טיבו של קטן זה בבית המדרש דאינו שומע ואינו מבין, ותאמר להם כדי שיכנסו דברי תורה באזניו, ועדיין מה תועלת בזה כיון דאינו מבין, ופרשנו בס"ד בענין כי נשמתו מבינה וקולטת דברי תורה, והארכתי בזה בדרשותי בס"ד. נמצא גם אדם שאינו מבין או אם הוא ישן מרויח מדברי תורה שלומדים סמוך לו, דאף על גב דאיהו לא חזי מזליה חזי עכ"ל. וכן הביא בספר דף על הדף מסכת חגיגה דף ג ע"א בשם הספורנו (דברים לא, יג) כתב וביניהם אשר לא ידעו, ישמעו שמיעת האוזן ע"כ. והיינו כמש"כ הרה"ק רמ"מ מפילוב זצ"ל בספרו הנפלא מדרש משה (פרי קדושים תר"ע) דר"ל שהנשמה של הטף שומעת אפי' שהם קטנים ואינם מבינים ע"ש דבריו הנפלאים, וראה במשך חכמה (פרי וילך) שהביא לזה דברי הירושלמי (סופ"ק דיבמות) בהא שהכניסו את עריסתו של ר' יהושע בן חנניה לבית המדרש כדי שישמעו אוזניו דברי תורה ע"ש. וכן בשפתי צדיק (פרי וילך אות ח) ע"ש. וראה גם בספר החיים לאחי המהר"ל זצ"ל (ח"יב פרק ב) שכתב כן דעצם שמיעת הדי"ת הוא תועלת לקטן ע"ש עוד מש"כ. וראה עוד בלקוטי אש (ח"א עמ' רס"ו - ז) בזה דברים יקרים.
- וכתבו בעלי התוספות לבאר במסכת בבא בתרא דף כא ע"א** כי מציון תצא תורה לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה היה מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה כדרש"י בספרי למען תלמד ליראה וגוי' גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

